

สูติศาสตร์ระยะคลอด

รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิธร พุ่มดวง

B0051106

ห้องสมุดวทบ.นครราชสีมา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคลอด	1
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บครรภ์	1
ความหมายของการคลอดและการคลอดปกติ	5
การเจ็บครรภ์จริงและการเจ็บครรภ์เตือน	6
การหดรัดตัวของมดลูก	7
ระยะของการคลอด	10
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคลอด	15
บรรณานุกรม	32
บทที่ 2 การเปลี่ยนแปลงในระยะคลอด	39
อาการนำก่อนเข้าสู่ระยะคลอด	39
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา	41
การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ	51
การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	52
การเปลี่ยนแปลงทางจิตวิญญาณ	53
บรรณานุกรม	55
บทที่ 3 การลดปวดในระยะคลอด	61
การลดปวดโดยใช้ยา	61
1. การให้ยาชาในหนทางคลอด (vaginal birth anesthesia)	61
2. การให้ยาชาเข้าสู่ระบบทั่วร่างกาย (systemic drug)	63
3. การทำให้ชาเฉพาะที่ (regional nerve block)	64
4. การดมยาสลบ (general anesthesia)	67

สารบัญ

	หน้า
การลดปวดในระยะคลอดโดยไม่ใช้ยา	68
1. การเคลื่อนไหวและท่า	69
2. การใช้แรงกดด้าน	78
3. การลดแรงกดต่อท้องขณะมดลูกหดตัว	79
4. การประคบร้อนและเย็น	79
5. การบำบัดโดยใช้น้ำ	80
6. การสัมผัส การกดจุด และการนวด	82
7. การใช้ดนตรี	85
8. การเพ่งและเบี่ยงเบนความสนใจ	87
9. สุนัขบำบัด	91
บรรณานุกรม	93
บทที่ 4 การพยาบาลในระยะที่ 1 ของการคลอด	105
การรับผู้คลอดใหม่	105
การประเมินภาวะสุขภาพของทารกในครรภ์	109
การประเมินความก้าวหน้าของการคลอด	114
การส่งเสริมความก้าวหน้าของการคลอด	116
กลไกการคลอดทารก	118
หลักการพยาบาลในระยะที่ 1 ของการคลอด	129
บรรณานุกรม	139
บทที่ 5 การพยาบาลในระยะที่ 2 ของการคลอด	147
การช่วยคลอดทารก	147
หลักการพยาบาลมารดาและทารกในระยะที่ 2 ของการคลอด	154
หลักการพยาบาลทารกแรกคลอด	157
การประเมินสภาพทารกแรกคลอด	158

สารบัญ

	หน้า
บรรณานุกรม	162
บทที่ 6 การพยาบาลระยะที่ 3 และ 4 ของการคลอด	165
การเร่งการคลอดในระยะที่ 3 ของการคลอด	165
การลอกตัวของรก	165
การทำคลอดรก	167
การตรวจรก	169
การเย็บซ่อมแซมฝีเย็บ	170
หลักการพยาบาลระยะที่ 4 ของการคลอด	171
บรรณานุกรม	172
บทที่ 7 การคลอดแบบธรรมชาติ	175
ลักษณะการคลอดแบบธรรมชาติ	175
สถานการณ์การคลอดแบบธรรมชาติ	175
ความสำคัญของการคลอดแบบธรรมชาติ	176
การจัดการในระยะคลอด	178
บรรณานุกรม	186
บทที่ 8 การคลอดในน้ำ	193
สถานการณ์การคลอดในน้ำ	193
ประโยชน์ของการคลอดในน้ำ	193
ข้อเสียของการคลอดในน้ำ	194
อุณหภูมิของน้ำและระยะเวลาที่เหมาะสม	195
วิธีการช่วยเหลือเมื่อมารดาคลอดในน้ำ	195
งานวิจัยเกี่ยวกับการคลอดในน้ำกับการลดปวด	199
งานวิจัยเกี่ยวกับการคลอดในน้ำกับการย่นเวลาในระยะคลอด	200
งานวิจัยเกี่ยวกับการคลอดในน้ำกับความปลอดภัย	201

สารบัญ

	หน้า
ประเด็นเกี่ยวกับการคลอดในน้ำ	203
บรรณานุกรม	205
ภาคผนวก ก	211
ภาคผนวก ข	221

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. เปรียบเทียบการเจ็บครรภ์จริงและการเจ็บครรภ์เดือน	7
2. แสดงระยะเวลา การเปิดของปากมดลูกและการหดตัวของมดลูกในระยะที่ 1 และ 2 ของการคลอด	11
3. แสดงความกว้างของช่องเชิงกราน	20
4. เปรียบเทียบลักษณะของช่องเชิงกราน	21
5. ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระยะเวลาในระยะก้ำวหน้าของการคลอดของกลุ่มที่ศึกษา	72
6. ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระยะเวลาในระยะที่ 2 ของการคลอดของกลุ่มที่ศึกษา	75
7. ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระยะเวลาในระยะที่ 2 ของการคลอดของกลุ่มที่ศึกษา	78
8. แสดงการเปลี่ยนแปลงทางสรีระและกลไกการลดปวดของการใช้ความร้อนและความเย็น	80
9. เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการตัดฝีเย็บแบบตรงกลาง (median) และแบบเฉียง (mediolateral)	151
10. แสดงคะแนน Apgar	159
11. เปรียบเทียบความแตกต่างของระยะเวลาของระยะก้ำวหน้าของการคลอดระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มที่ได้รับการจัดท่าและฟังคนตรี	213
12. เปรียบเทียบความแตกต่างของระยะเวลาของระยะ maximum slope จนกระทั่งปากมดลูกเปิดหมดระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มที่ได้รับการจัดท่าและฟังคนตรี	213

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
13. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความปวดในช่วง 3 ชั่วโมงที่ศึกษา ระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มที่ได้รับการจัดท่าและฟังดนตรี	214
14. เปรียบเทียบความแตกต่างของความปวดในช่วง 3 ชั่วโมงของระยะก้าวหน้าของการคลอดระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มจัดท่าฟังดนตรี	215
15. เปรียบเทียบความแตกต่างของความตึงเครียดจากความปวดในช่วง 3 ชั่วโมงแรกของระยะก้าวหน้าของการคลอดระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มจัดท่าฟังดนตรี	216
16. เปรียบเทียบความแตกต่างของความตึงเครียดจากความปวดในช่วง 3 ชั่วโมงแรกของระยะก้าวหน้าของการคลอดระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มจัดท่าฟังดนตรี	216
17. เปรียบเทียบความแตกต่างของความปวดตั้งแต่ระยะ maximum slope ถึง 1 ชั่วโมงแรก ระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มจัดท่าฟังดนตรี	217
18. เปรียบเทียบความแตกต่างของความตึงเครียดจากความปวดตั้งแต่ระยะ maximum slope ถึง 1 ชั่วโมงแรก ระหว่างกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มจัดท่าฟังดนตรี	219
19. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระยะเวลาในระยະที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	223
20. ความแตกต่างของเวลาในระยະที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	223
21. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความปวดในระยະที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	224

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
22. ความแตกต่างของความปวดในระยะที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	225
23. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตึงเครียดจากความปวดในระยะที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	226
24. ความแตกต่างของความตึงเครียดจากความปวดในระยะที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	227
25. จำนวน ร้อยละและการทดสอบความแตกต่างของความสุขสบายของทั้ง 4 กลุ่ม	229

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1. แสดงเส้นทางการสังเคราะห์ฮอร์โมนโปรสเตแกลนดิน	3
2. แสดงฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บครรภ์คลอด	5
3. แสดงการหดตัวของมดลูก	9
4. กราฟแสดงระยะที่ 1 ของการคลอด (Graph Friedman's curve)	13
5. กราฟแสดงระยะที่ 2 ของการคลอด	14
6. แสดงเชิงกรานของสตรี	17
7. แสดงเส้นผ่าศูนย์กลางของช่องเชิงกราน	19
8. แสดงกระดูกศีรษะของทารก (ภาพจากด้านบน)	23
9. แสดงศีรษะทารก (ภาพด้านข้าง)	23
10. แสดงเส้นผ่าศูนย์กลางต่างๆของกะโหลกศีรษะทารก (ภาพ ด้านข้าง)	24
11. แสดงเส้นผ่าศูนย์กลางของศีรษะทารก (ภาพด้านหน้า)	24
12. แสดงท่าและส่วนนำของทารกในครรภ์	26
13. แสดงระดับของส่วนนำ	27
14. แสดง physiologic retraction ring	43
15. แสดงเส้นประสาทที่มาเลี้ยงมดลูก	46
16. แสดง paracervical nerve block	62
17. แสดง Pudendal nerve block	63
18. แสดงอีพิดูรอลบล็อก (epidural block)	65
19. แสดงสไปนอลบล็อก (spinal block)	66
20. แสดงบริเวณระงับความปวดของอีพิดูรอลบล็อกและ สไปนอลบล็อก	67
21. ทำ PSU Cat	70

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
22. แสดงการขยายของเชิงกรานในท่า PSU Cat	70
23. การจัดเตียงสำหรับท่า PSU Locked-Upright	74
24. การคลอดในท่า PSU Locked-Upright	74
25. เตียงคลอด PSU ไม่มีบาร์โหน	77
26. เตียงคลอด PSU มีบาร์โหน	77
27. ตำแหน่งจุดเอสพี 6	83
28. ตำแหน่งจุดแอลไอ 4 และบีแอล 67	84
29. แสดงการหายใจแบบช้า (slow-deep chest breathing)	88
30. แสดงการหายใจแบบเร็วและเบา (shallow accelerated-decelerated breathing)	89
31. แสดงการหายใจแบบตื้นและเป่าออก (shallow breathing with forced blowing out)	89
32. แสดงการหายใจเพื่อเบ่งคลอด (pushing)	90
33. แสดงอัตราการเต้นปกติของหัวใจทารกในครรภ์	110
34. แสดง early deceleration	112
35. แสดง late deceleration	113
36. แสดง variability deceleration	114
37. แสดงพาโทกราฟ	115
38. แสดงการเคลื่อนของศีรษะทารกเข้าสู่เชิงกราน (engagement)	119
39. แสดงศีรษะทารกผ่านเข้าช่องเชิงกราน	119
40. แสดงการก้มของศีรษะทารก	123
41. แสดงการหมุนศีรษะภายในของทารก	125
42. แสดงการแหงนของศีรษะทารก	126
43. แสดงการสะบัดกลับของศีรษะทารก	127

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
44. แสดงการหมุนศีรษะภายนอกของทารก	128
45. แสดงมาตรวัดความปวดด้วยสายตา	132
46. แสดง Bandl's ring	134
47. แสดงอุปกรณ์ในการทำคลอด	147
48. แสดงการทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์	148
49. แสดงการตัดแผลฝีเย็บ	150
50. แสดงผลของภาวะอุณหภูมิต่ำในทารก	158
51. แสดงการทดสอบการลอกตัวของรก	167
52. แสดงการทำ controlled cord traction	168
53. แสดงการคลอดในน้ำในท่าก่ายนั่งยอง	196
54. แสดงการคลอดในน้ำในท่าโน้มตัวไปด้านหลัง	197
55. แสดงการคลอดในน้ำ	198
56. แสดงการคลอดในน้ำ	198
57. แสดงอ่างและสิ่งแวดล้อมสำหรับการคลอดในน้ำ	199
58. แสดงการกลั้นหายใจในทารกเมื่ออยู่ในน้ำ	202
59. แสดงคำมัธยฐานของคะแนนความปวดของกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มจัดทำฟิงคนตรี	218
60. แสดงคำมัธยฐานของคะแนนความตึงเครียดจากความปวดของกลุ่มออกซิโตซินและกลุ่มจัดทำฟิงคนตรี	219
61. แสดงคำมัธยฐานของคะแนนปวดหลังส่วนล่างในระยะที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	228
62. แสดงคำมัธยฐานของคะแนนความสุขสบายในระยะที่ 2 ของการคลอดของทั้ง 4 กลุ่ม	230